

Toitlustusteenuse käibemaks 24% → 13%

Sama mudel, mille on valinud mitmed teised EL riigid. Alkoholile jääb 24%.

Täna on turismi- ja külalislaskuse sektor kriisi lävel, sest kasumlikkus, investeerimisvõime ja piirkondlikud töökohad on tugeva surve all. Samal ajal on Eestil võimalus Põhja-Euroopa jahedama sihtkoha eelisele, puhtale loodusele, kultuurile ja toidule toetudes oma teenuste eksporti kasvatada ning suursündmuste ja konverentsiturismi mõju suurendada.

Majanduse elavdamiseks ja turismiekspordi kasvatamiseks on vaja terviklikku kasvupaketti, mis ühendab konkurentsivõimelise maksukeskkonna, rahvusvahelise turunduse, paremad ühendused, suursündmuste korraldamise, lühiajalise üüritoru korrastamise ning sektori enda panuse tootlikkusse, tööjõudu ja kohalikku tarneahelasse.

MIDA PALUME

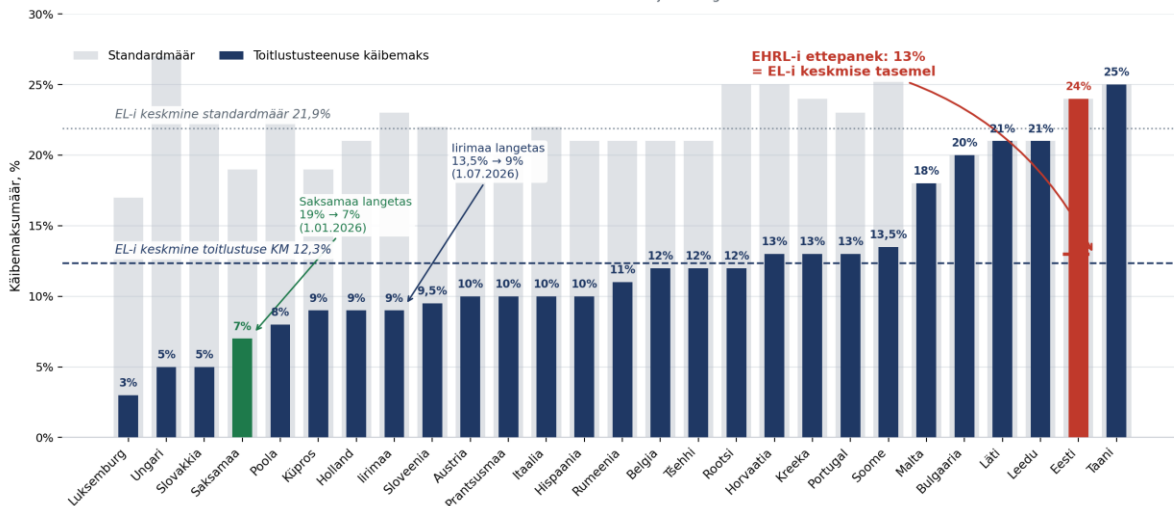
Langetada toitlustusteenuse käibemaks 24%-lt 13%-le. Tegemist on majandusmeetme, mitte sotsiaalpoliitilise hinnatoetusega: eesmärk on kasvatada turismiekspordi, maksubaasi ja sektori investeerimisvõimet. Majutusteenuse 13% määr juba tunnustab, et turismi põhiteenused konkureerivad rahvusvahelisel turul; toitlustus on sama külastajateekonna vältimatu osa. Koos õiglasema konkurentsi, väiksema varimajanduse riski ja tugevamate ettevõtetega loob see eeldused töökohtade ja investeeringute hoidmiseks ka väljaspool Tallinna. Kui sektoril läheb majanduslikult paremini, paraneb ka inimese olukord (kindlam töödandja ja palk u 20 000 inimesele ja esimene töökoht noortele).

MIKS PRAEGU

- Üle 25 restorani on viimase aastaga sulgenud ukse, sh kuus Michelini giidi restorani. Sulgemised jätkuvad.
- Sektori kasumlikkus (*puhaskasumimarginaal*) langes aastaga 4,0%-lt 1,4%-le, 2026. aasta algas nullkasumiga. Kogukasum -65% ühe aastaga. Eesti ettevõtete keskmine on 4,2%.
- Kulud kasvavad kiiremini kui käive: tööjõukulu 27,8% → 34,2% käibest, miinimumpalk +75% seitsme aastaga.
- Hindu ei saa tõsta: +10% hinnas tähendab ~12% vähem külastusi.
- Investeerimisvõime on ammendunud. Enamik ettevõtteid on investeeringud peatanud ja elab omakapitali arvelt, seadmed vananevad kiiremini, kui neid välja vahetada jõutakse.
- Tegevusetuse hind: kaob ~600 ettevõtet ja ~2 800 töökohta 2028. aastaks, valdavalt väljaspool Tallinna.
- Probleem on struktuurne, mitte juhtimise küsimus: ka tipprestoranid restoranide seas oluline suur osa 2025. a kahjumis.
- Tegelik olukord võib olla halvem kui statistika näitab: sektori maksuvõlg 2025. a aprilli seisuga oli MTA andmetel 14,5 mln €, mis ületab kogu sektori aastakasumi (~14 mln €). Ehk sektor võlgneb riigile rohkem, kui ta aastaga teenib. 2025. aasta aruandeid pole veel kõik esitanud.

Toitlustusteenuse käibemaksumäär Euroopa Liidus, 2026

21 liikmesriiki 27-st rakendab toitlustusele vähendatud määra. Eesti 24% on EL-is Taani järel kõrgeim.

Allikas: HOTREC, liikmesriikide maksuhaldused; seisuga august 2026. Alkohoolised joogid on enamikus riikides standardmääraga.

TOITLUSTUSE KM EUROOPAS

Ungari	5%
Saksamaa	7%
Poola	8%
Iirimaa	9%
Holland	9%
Prantsusmaa	10%
Itaalia	10%
Hispaania	10%
Rootsi	12%
Kreeka	13%
Portugal	13%
Soome	13,5%
Läti, Leedu	21%
EESTI	24%

EL-i keskmine 12,3%.
21 riiki 27-st
rakendab
vähendatud määra.

MIDA 13% ANNAB

- Töökohad ja investeeringud. EHRL 2026 restoranide küsitluse alusel (98 vastust) palkaks 73% ettevõtetest juurde töötajaid, teeks 57% investeeringuid. Täna peatab 72% investeeringud.
- Mõistlikum hinnatase kliendile. Saame ohjata jätkuvat hinnatõusu, nõudlus taastub.

- **Eesti tooraine ja kogu tarneahel.** Sektor ostab sadades miljonites eurodes aastas (~390 mln €) toorainet. Restoranidega on seotud paljud teised sektorid.
- **Michelini giid on turundus, mida raha eest ei osta.** Eesti on giidis viiendat aastat, valikus 43 restorani. Aga giid püsib ainult seni, kuni restoranid.
- **Turism ja Eesti atraktiivsus.** Väliturist kulutab 120 € ööpäevas, sellest 34 € toitlustusele. Kolmandal kohal reisi põhjusena on Eesti restoranid ja toid (29% Soome puhkuseturistidest).
- **Turism on eksport ja toitlustussektor moodustab sellest olulise osa:** 2,21 mld € ehk 6,8% Eesti koguekspordist. Välisriikide elanikud kulutasid Eestis 1,65 mld €.
- **Äriturismile positiivne mõju.** Äriturist kulutab ühe reisi jooksul ligi 3 korda rohkem kui tavaturist.

MIDA SEKTOR ISE TEEB

Käibemaksu langetus ei ole toetus vaid majandusmeede. See on tingimus, mille juures toitlustuskohtade enda pingutused hakkavad tulemust andma.

- Efektiivsus ja tootlikkus:
 - Tehnoloogia: broneeringute ja tööajaplaneerimise süsteemid, digitaliseeritud tarneahel, isetellimislahendused.
 - Paindlikumad töösuhted: nõudlus kõigub päeva ja hooaja lõikes.
- Kvaliteet ja kohalik tooraine: 81% restoranidest suurendaks Eesti toodangu osakaalu menüüs, kui määr langeb. Tugev restoranisektor on kohaliku tootja püsiv ostja.
- Töötajate võimestamine: Mh noorte värbamine, piirkonnale tihti ainus tööandja ja tooraine ostja, sotsiaalne ettevõtlus.
- Panus regionaalarengusse: Kohalikud kogukonna toidukohad on ka kohtumispaidad.
- Suurem käive ja tugevam ettevõtlus tähendavad pikemas vaates rohkem maksutulu ka riigile.
- Aus konkurents: reguleerimata lühiajaline majutusturg konkureerib täies mahus maksustatud majutussektoriga. Selle korrastamine toob riigile maksutulu tagasi.

MIS SEE RIIGILE MAKSAB

Netomõju riigieelarvele on ~-63 mln € aastas. Kaudsed mõjud, mida ei ole arvesse võetud, vähendavad tegelikku kulu veelgi. Euroopa järelhindamised näitavad, et tegelik kulu jääb sellest väiksemaks. Lisaks riigieelarvesse on võimalikud tasakaalumeetmed (lühiajalise üürituru regulatsioonist tuleneb tulu riigieelarvele, varimajanduse vähenemine, enam välisküllastajaid jne).

TOIDUAINETE KÄIBEMAKS EI OLE SAMA ASI

Restoran arvab sisendkäibemaksu maha, seega toiduainete madalam määr ei muuda restorani kulusid ega hinda kliendile. See on poehindade meede, mitte sektori konkurentsivõime kasvatamise meede.